

Per brief en per mail

Gedeputeerde Staten van Fryslân
t.a.v. de heer J. Luinstra
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden
j.luinstra@fryslan.frl

Betreft: Zienswijze startdocument Versterking Waddenzeedijk Koehool - Lauwersmeer

Ysbrechtum, 25 september 2020

Geachte heer Luinstra,

Hierbij wens ik namens Het Friesch Grondbezit, te dezer zake domicilie kiezende ten kantore van Van Eysinga & Oostra c.s. te Ysbrechtum (Postbus 254, 8600 AG Sneek) van de gelegenheid gebruik te maken om een zienswijze in te dienen tegen het startdocument "Versterking Waddenzeedijk Koehool-Lauwersmeer".

Het Friesch Grondbezit vertegenwoordigt de belangen van haar leden die enkele duizenden hectares percelen landbouwgrond in bezit hebben gelegen binnen het projectgebied, zowel binnen- als buitendijks. Deze percelen worden door de leden zelf geëxploiteerd, dan wel zijn in pacht of erfpacht uitgegeven aan agrarische ondernemers in de omgeving.

Deze eigenaren hebben kennis genomen van het startdocument "Versterking Waddenzeedijk Koehool-Lauwersmeer". In het startdocument wordt als doel van het project omschreven: "het versterken van de Waddenzeedijk in verband met een stijgende zeespiegel en een dalende bodem". Er wordt daarnaast gekeken naar: "de duurzaamheid en de kansen die er zijn in het gebied". Dat betekent dat doormiddel van een gebiedsproces samen met andere partijen in het gebied wordt gekeken of er meerdere opgaven kunnen worden gekoppeld.

Slechts in het begin van het startdocument wordt de dijkversterking toegelicht, maar vervolgens wordt voornamelijk ingegaan op de ecologische mogelijkheden van de Waddenzeedijkversterking. Zoals het herstel van verbindingen tussen de grote wateren onderling en met hun omgeving, aanleg van ontbrekend en verloren leefgebied voor planten en dieren en het terugbrengen van geleidelijke overgangen tussen land en water en tussen zoet- en zoutwater.

Correspondentieadres: Postbus 254, 8600 AG Sneek
Bezoekadres: "Epema State" - Epemawei 8, 8633 KS Ysbrechtum

Telefoon (0515) 238700 - Fax (0515) 238701 - E-mail info@vaneysinga-oostra.nl - Website www.vaneysinga-oostra.nl
KvK-nr: 01152242 - BTW-nr.: NL 8099.38.893.B01

Van een gebiedsproces is sprake als een proces gericht is op het koppelen van belangen en het verbinden van partijen om daarmee in een gebied tot een goede afweging van te realiseren doelen, belangen en mogelijkheden van betrokken partijen te komen, rekening houdend met de beschikbare middelen.

In het gebied zijn voornamelijk akkerbouwbedrijven die pootaardappelen, suikerbieten, uien en dergelijke verbouwen, de lichte klei en zavel lenen zich hier uitstekend voor. Het zijn de beste akkerbouwgronden van Nederland met een uitstekende infrastructuur en misschien wel even zo belangrijk klimatologisch door de temperatuur dempende werking van de Waddenzee uitstekend gelegen. Deze regio is verantwoordelijk voor circa een kwart van de mondiale productie van pootaardappelen. In het startdocument wordt niet tot weinig over de belangen en de gevolgen van het project voor de agrarische sector gesproken, terwijl dit economisch gezien de belangrijkste partij in dit gebied is.

Een voorbeeld van het niet voldoende afwegen van de agrarische belangen in het gebied is het inlaten van zout water binnen de dijk. De ecologische positieve gevolgen van het inlaten van zoutwater in het binnenland worden uitgebreid toegelicht in de startnotitie, maar over de ernstige nadelige gevolgen aangaande de sterk slechter wordende bodemkwaliteit voor agrarische doeleinden door het inlaten van zout water, wordt feitelijk geen woord gerept. Een grote zorg bij het inlaten van zoutwater is de extra toenemende verzilting. Wat zijn de gevolgen voor de huidige bedrijfsexploitatie, bouwplannen, gewassenkeuze bij een ongebreidelde toename van het zoutgehalte in de bodem, het grondwater en het oppervlakte water door zout water bewust in te laten? Niet te ontkennen valt dat er ook nu al sprake is van een zeer geringe mate van verzilting maar die is (nog) beheersbaar maar zal dat in een nieuwe situatie niet meer zijn en dat zal leiden tot een ernstige schade aan een florerende akkerbouwregio.

De droogte van de afgelopen jaren lijkt structurele vormen aan te nemen en daar dient de landbouw zich tegen te wapenen. Het is niet uitgesloten dat de agrariërs meer oppervlaktewater nodig zijn om te kunnen beregenen of grondwater aan de bodem te onttrekken. Wanneer er zout water wordt ingelaten in het binnenland zal het grond- en oppervlaktewater meer zout bevatten. Uit onderzoek is gebleken dat het verbouwen van poot- en consumptieaardappelen, één van de belangrijkste pijlers onder de akkerbouwbedrijven, dan niet meer mogelijk dan wel zeer beperkt mogelijk zal zijn. Ook de stijgende zeespiegel heeft naar het lijkt zijn invloed op de verzilting. Conclusie is in ieder geval dat er nog veel onderzoek dient plaats te vinden naar de consequenties van de min of meer aanwezige verzilting, maar nog meer naar de consequenties die het inlaten van zout water heeft op de bodem en de landbouwexploitatie. Nogmaals de agrarische sector is in deze regio van groot belang voor de werkgelegenheid, de leefbaarheid en de economie.

Eigenaren van de onderhavige percelen vrezen bij uitvoering van het huidige startdocument naast de negatieve gevolgen die dat gaat hebben voor hun bedrijfsvoering en exploitatie, voor een waardedaling van de akkerbouwpercelen. Zoals eerder geadviseerd betreft het hier kwalitatief hoogwaardige landbouwgronden die geschikt zijn voor vele teelten en onder andere om die reden, ligging en schaarste, een hoge waarde vertegenwoordigen. De gevolgen van de plannen uit het startdocument voor de landbouw en de bodemkwaliteit worden niet besproken in het startdocument en dat is een groot gemis.

De eigenaren vrezen dat de impact van de plannen dermate groot zijn dat dit de huidige kwaliteit van de landbouwgronden op korte en lange termijn negatief beïnvloedt en dat leidt onherroepelijk tot onder andere inkomens- en vermogensschade. Aangezien het hier enkele duizenden hectares landbouwgrond betreft zal de totaliteit van de vermogensschade enorm zijn.

De dijkversterking dient voorop te staan en de hoogste prioriteit te hebben. Wanneer andere kansen ook benut kunnen worden is dit mooi meegenomen maar binnendijs is het geen "speeltuin". In de startnotitie verdwijnt op een gegeven moment het hoofdbelang van de dijkversterking, zijnde het garanderen van de veiligheid en wordt er vervolgens in hoofdzaak aandacht aan de ecologische aspecten besteedt maar door het belang van de agrariërs en derhalve de akkerbouw in de ruimste zin van het woord terzijde te schuiven kan er geen sprake zijn van een gebiedsproces.

Tot slot staan wij als agrarische grondeigenaren binnen het betrokken gebied primair achter de aanpak van de dijkversterking om daarmee de veiligheid voor de lange termijn (voorlopig) veilig te stellen. Secundair is er bereidheid mee te werken aan eventueel andere opgaven binnen het gebiedsproces mits die de landbouw niet schaden. Het niet schaden van de landbouw kan onder meer worden bereikt door:

- binnendijs geen zout water in te laten;
- geen waterpartijen met brak water binnendijs te creëren;
- geen ontgravingen binnendijs ten behoeve van de dijkversterking;

Ik behoud mij het recht voor deze zienswijze in een later stadium nader aan te vullen en/of te motiveren.

Ik hoop u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens vereniging Het Friesch Grondbezit

S.A. Bruinsma